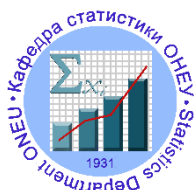

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА СТАТИСТИКИ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 7

**Одеса
2021**

УДК 311
ББК 60.6

Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень: збірник наукових студентських праць. Випуск 7. – Одеса, ОНЕУ. – 2021. – 161 с.

Автори:

Вітковська К. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Готліб І. Г. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Милашко О. Г. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Ольвінська Ю. О. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Погорелова Т. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Самотосенкова О. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Багірова К. Р. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Біла Д. В. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Білоус О. Ю. – студент факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Галан А. Я. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Гузінська А. М. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Єзерська А. О. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Запиченко В. В. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Іванченко Т. А. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Криса К. М. – студентка факультету фінансів та банківської справи Одеського національного економічного університету,

Лукашєва А. Є. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Лупу А. Р. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,
Мельник С. А. – студент факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,
Осадчук Я. В. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,
Табунщик О. Г. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,
Ткач Ю. І. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,
Хомколова В. А. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,
Чайковська О. О. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,
Шпілінова Є. А. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,
Штельмашук М. С. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету.
Яценко А. М. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

У збірнику наводяться результати дослідження студентів та викладачів кафедри статистики щодо застосування сучасних статистичних методів для оцінки соціально-економічних процесів у деяких країнах світу, в Україні та окремих регіонах. Висновки та рекомендації авторів можуть бути корисними для викладачів, аспірантів і студентів, які займаються аналізом процесів, що відбуваються в суспільстві та економіці країни.

ЗМІСТ

Єзерська А.О., Самоєнкова О.В. Статистичне дослідження рівня екологічної безпеки атмосферного повітря України	6
Галан А.Я., Милашко О.Г. Статистичний аналіз туристопотoku в Україну	13
Білоус О.Ю., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз фінансових результатів діяльності підприємств України	20
Чайковська О.О., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз впливу факторів на рівень розвитку малого підприємництва в Україні	26
Штельмашук М.С., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз рівня людського розвитку в Україні та деяких країнах світу	33
Осадчук Я.В., Самоєнкова О.В. Міжнародні порівняння рівня освіти населення	40
Іванченко Т.А., Вітковська К.В. Особливості сучасного рівня життя по окремих регіонах України	49
Табунщик О.Г., Погорєлова Т.В. Аналіз розвитку та стану страхового ринку в Україні	56
Мельник С.А., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз витрат на охорону навколишнього середовища в Україні	63
Криса К.М., Погорєлова Т.В. Аналіз динаміки іпотечного кредитування в Україні	72
Іванченко Т.А., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз тарифних ставок в Україні	78
Яценко А.М., Вітковська К.В. Проблеми та демографічні прогнози для України	83
Шпілінова Є.А., Вітковська К.В. Сучасні тенденції дитячої смертності	88
Лукашєва А.Є., Вітковська К.В. Сучасні тенденції демографічної ситуації: регіональний аспект	94
Багірова К.Р., Вітковська К.В. Статистична оцінка життєвого рівня населення для окремих регіонів України	101
Іванченко Т.А., Готліб І.Г. Статистичний аналіз та прогнозування надходження інвестицій в економіці України	108

Лупу А.Р., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз проблем розвитку туристичної газулі в Україні та світі у 2021 році	120
Гузінська А.М., Ольвінська Ю.О. Сучасний аналіз тенденцій динаміки чисельності населення в Україні	125
Біла Д.В., Ольвінська Ю.О. Вплив прямих іноземних інвестицій на розвиток економіки України: проблеми та шляхи їх вирішення	131
Ткач Ю.І., Ольвінська Ю.О. Аналіз динаміки середньої тривалості життя в Україні	140
Запіченко В.В., Ольвінська Ю.О. Відкриття ринку землі: проблеми та перспективи	150
Хомколова В.А., Ольвінська Ю.О. Аналіз динаміки мінімальної заробітної плати в Україні	155

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ НАДХОДЖЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Іванченко Т. А.¹, Готліб І. Г.²

¹ – студентка, кафедра статистики,

² – канд. екон. наук, кафедра статистики

Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНОТАЦІЇ

Іванченко Т. А., Готліб І. Г. Статистичний аналіз та прогнозування надходження інвестицій в економіці України. *Обґрунтування теоретико-методичних положень інвестиційного ринку, як провідного елемента економіки України. Надання прогнозу капітальних вкладень по областях України.* Висвітлено основні поняття у сфері інвестування, визначено місце інвестицій в українській економіці, проаналізована динаміка та структура капітальних інвестицій в Україні, визначена різниця у інвестиційній привабливості регіонів України, побудована регресійна модель, за допомогою якої розраховані прогнозні значення капітальних інвестицій.

Ключові слова: інвестування, ринок інвестицій, інвестиційна діяльність, капітальні інвестиції, диференціація регіонів.

Ivanchenko T. A., Hotlib I. G. Statistical analysis and forecasting of investment inflows in the economy of Ukraine. *The basic concepts in the field of investment are highlighted, the place of investments in the Ukrainian economy is determined, the dynamics and structure of capital investments in Ukraine are analyzed, the difference in investment attractiveness of Ukrainian regions is determined, the regression model is constructed.*

Keywords: investment, investment market, investment activity, capital investment, differentiation of regions.

ПОСИЛАННЯ НА РЕСУРС

Іванченко, Т. А. *Статистичний аналіз та прогнозування надходження інвестицій в економіці України* [Текст] / Т. А. Іванченко, І. Г. Готліб // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 7. – Одеса, ОНЕУ. – 2021. – С. 108 – 119.

У сучасному світі гроші відіграють важливу роль. На них можна не тільки придбати товари і послуги, а й змусити їх працювати і, як наслідок, примножити. Якщо гроші використовувати правильно, то вони мають здатність приносити непоганий прибуток, окрім радості і задоволення.

Крім цього, існує поняття капіталу, яке часто ототожнюють з грошима, однак між ними існує суттєва різниця. Гроші по своїй сутті – це певні грошові знаки (залежно від країни) в формі банкнот та монет. У той

же час, капітал – це все матеріальне, те що може бути виражене в грошовому еквіваленті. В більшості підприємств виділяють декілька видів капіталів, роль кожного з яких досить важлива для злагодженої діяльності. Відмінність між ними полягає лише в джерелах виникнення того, чи іншого капіталу. Більше того, кожен вид у будь-який час може переходити один в одного шляхом купівлі-продажу. Отож, гроші – це певна частина капіталу на підприємствах, вкладати яку можна безпосередньо як в засоби виробництва, так і в предмети праці.

Безпосередньо сам процес вкладання грошей в певний проект чи майно має назву інвестування. Тобто при наявності тимчасово вільних коштів їх можна залучити до інших джерел майбутнього доходу. Таким чином, в основному підприємства в свої більшості мають можливість перерозподілити гроші, отримані з чистого прибутку, з метою отримання прибутку.

Отож, інвестування – необхідний процес для будь-якого підприємства, що прагне до розвитку. Описаний тип вкладень відносять до внутрішнього інвестування, тобто залучення коштів всередині самого підприємства. В основному підприємства інвестують в основні виробничі фонди. На практиці це зветься капітальними інвестиційними вкладеннями.

Окрім внутрішнього, існує ще й зовнішнє інвестування. Під ним розуміють інвестування в певні проекти, акції чи облігації. До такого виду інвестування також належить участь в проектах і корпораціях.

Такого типу вкладення, а також конкуренція між суб'єктами, що інвестують, утворюють певний економічний інститут, який називають інвестиційним ринком.

Ринок інвестицій – це економічна одиниця, в якій відбувається постійний перерозподіл інвестиційних ресурсів між їх споживачами. Цей ринок має досить складну структуру: виділяють ряд об'єктів, суб'єктів та предмети для інвестування. Фізичні та юридичні особи всіх форм власності і об'єднань виступають суб'єктами ринку. Говорячи про об'єкти, то ними є певні інвестиційні інструменти, що можуть змінювати свій вид і вартість. Під предметом інвестиційного ринку розуміють всі відносини, що виникають на ньому, і регулюються економічними законами та законами певної країни.

Цей ринок є повністю відкритим, тобто будь-які суб'єкти зможуть вільно функціонувати на ньому. Питання полягає лише в ступені їхньої платоспроможності.

Ідентифікація місця цього ринку та значення в економіці країни можливі завдяки всебічному теоретико-методичному аналізу. Національна фінансова система містить інвестиційний ринок, як один із провідних елементів, що залучає досить прогресивний інструментарій із інших секторів фінансового ринку та міжнародного досвіду. Якщо говорити в цілому, то діяльність суб'єктів інвестиційного ринку призведе до перенесення розвиваючих властивостей на усі сектори народного господарства та в результаті цілком розширить здатність до подальшого

економічного зростання економіки в цілому [1, с.128].

Тим не менш, інвестиційна діяльність в ринкових умовах господарювання є комерційною діяльністю і пов'язана з довгостроковими вкладеннями капіталу для отримання доходу. У результаті економічних відносин між суб'єктами інвестиційної діяльності створюється інноваційна продукція, зароджується бізнес, формується основний капітал і фінансові активи підприємств. Сукупність цих економічних відносин утворює інвестиційний ринок, який є підсистемою національного ринку, поряд з іншими галузевими ринками. Однак він має свої принципові відмінності від них, так як йому належить провідна роль у формуванні, мобілізації, відтворенні та використанні інвестиційного потенціалу суб'єктів інвестиційного процесу.

В економічній літературі європейських країн інвестиційний ринок часто ототожнюється з фінансовим ринком, а в американських – з фондовим. Це пояснюється тим, що в розвинених країнах традиційною формою інвестицій є вкладення в цінні папери. В Україні реальне інвестування у формі капітальних вкладень є переважним напрямом інвестиційної діяльності, в зв'язку з цим вітчизняний інвестиційний ринок розглядається зазвичай як ринок інвестиційних товарів.

Інвестиційний ринок відіграє важливу роль в економіці будь-якої держави, що обумовлено його функціями. До них відносяться:

- 1) приведення в активний стан тимчасово вільного капіталу з різноманітних джерел;
- 2) розподіл капіталу між споживачами;
- 3) вибір ефективних напрямків використання капіталу;
- 4) забезпечення ринкових цін на інвестиційні товари і послуги;
- 5) забезпечення посередництва між продавцями і покупцями інвестиційних товарів і послуг;
- 6) прискорення обороту капіталу [1, с. 255].

У реальній практиці поняття «інвестиційний ринок» характеризує велику систему окремих видів інвестиційних ринків. Сучасна систематизація інвестиційних ринків включає в себе ринок об'єктів реального інвестування, ринок об'єктів фінансового інвестування і ринок об'єктів інноваційних інвестицій. Подібна класифікація дає можливість здійснення аналізу та складання прогнозу розвитку інвестиційного ринку в розрізі окремих сегментів, що дає можливість своєчасного виявлення прибуткових об'єктів інвестування (рис. 1).

Всі перераховані складові інвестиційного ринку взаємопов'язані і взаємозалежні. Роль кожної складової незаперечно велика, а вивчення ринкової кон'юнктури необхідно інвесторам для прийняття важливих інвестиційних рішень і зниження ризику втрати капіталів.

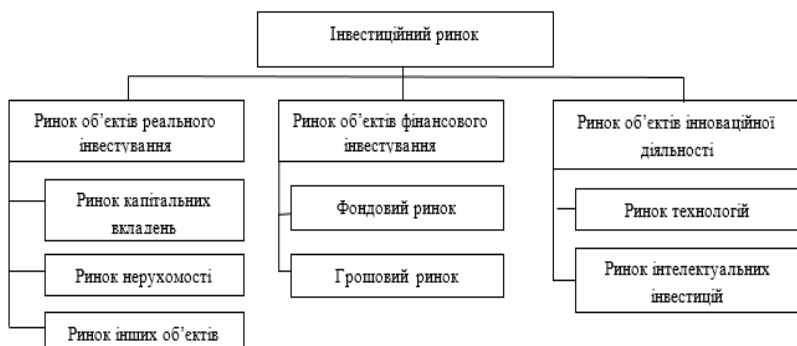

Рис. 1. Структура інвестиційного ринку

Складну структуру і систему економічних відносин має ринок об'єктів реального інвестування, на рис. 1 видно, що він утворений трьома основними сегментами, в кожному з яких безпосередньо взаємодіють основні учасники інвестиційного процесу, а об'єктом їхніх стосунків є інвестиційна продукція.

Основними учасниками ринку об'єктів реального інвестування є інвестори (замовники), виконавці робіт (підрядники) і споживачі (рис. 2).

Інвестори здійснюють інвестиційну діяльність з використанням власних, залучених або позикових коштів. Інвесторами можуть бути:

- фізичні особи;
- юридичні особи будь-якої організаційно-правової форми;
- державні органи влади;
- органи місцевого самоврядування;
- іноземні суб'єкти підприємницької діяльності.

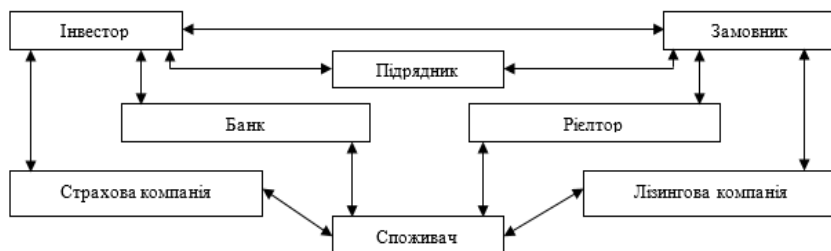

Рис. 2. Суб'єкти інвестиційного ринку нерухомості

Замовники – уповноважені інвесторами фізичні та юридичні особи, які здійснюють реалізацію інвестиційного рішення. Зарубіжна практика показує, що передача функцій управління інвестиціями професійним

керуючим проектами дозволяє значно підвищити ефективність реалізації таких інвестицій.

Підрядники – фізичні та юридичні особи, які виконують роботи відповідно договору або державному контракту. Підрядники зобов'язані мати ліцензію на здійснення ними тих видів діяльності, під які вони залучаються до участі в реалізації інвестиційного рішення.

Споживачі – фізичні або юридичні особи, які стають користувачами побудованих об'єктів. Ними можуть бути громадяни (наприклад, при будівництві об'єктів невикористаного призначення), органи державного управління, органи місцевого самоврядування, організації всіх форм власності.

Інвестиційна інфраструктура включає в себе фізичних або юридичних осіб, які обслуговують інвестиційний процес і забезпечують взаємовідносини між основними суб'єктами інвестиційного ринку (кредитні установи, страхові компанії, лізингові фірми, консалтингові, інжинірингові фірми).

На ринку об'єктів фінансового інвестування відбувається рух капіталу, вкладеного в об'єкти інвестиційної діяльності. Він формує самостійну сферу економічних відносин, суб'єктами яких є продавці капіталу, що мають вільні фінансові активи, і покупці капіталу, які відчувають потребу в інвестиційних ресурсах. Продавцями капіталу виступають вкладники депозитних рахунків банків, інвестори, які купують цінні папери, страхові компанії, кредитні установи. Покупцями інвестицій є інвестори, що виступають в якості позичальників, емітенти цінних паперів і інших зобов'язань, фінансові компанії. Один і той же суб'єкт може виступати одночасно і як покупець капіталу, і як його продавець. Наприклад, банк купує грошові кошти у населення, залучаючи їх у вигляді депозитів, і продає ці кошти, надаючи кредити. При цьому ціною покупки капіталу є відсотки за депозитними вкладками, а ціною продажу капіталу – відсотки але видаваних кредитах.

На ринку інвестиційних товарів діють механізми ціноутворення. Інвестиційний попит і пропозиція досягають рівності тільки в масштабі ринку в цілому. Індивідуальний попит і індивідуальну пропозицію на окремих сегментах можуть не збігатися. Попит, пропозиція і ціни на одному ринку впливають на попит, пропозиція і ціни на іншому.

Стан інвестиційного ринку характеризується ринковою кон'юнктурою, яка представляє собою форму прояву на ринку системи факторів, що визначають співвідношення попиту, пропозиції, цін і рівня конкуренції.

Для кон'юнктури інвестиційного ринку характерні наступні стадії, зумовлені кон'юнктурним циклом (рис. 3):

- підйом кон'юнктури;
- кон'юнктурний бум;
- ослаблення кон'юнктури;
- кон'юнктурний спад [2, с. 7].

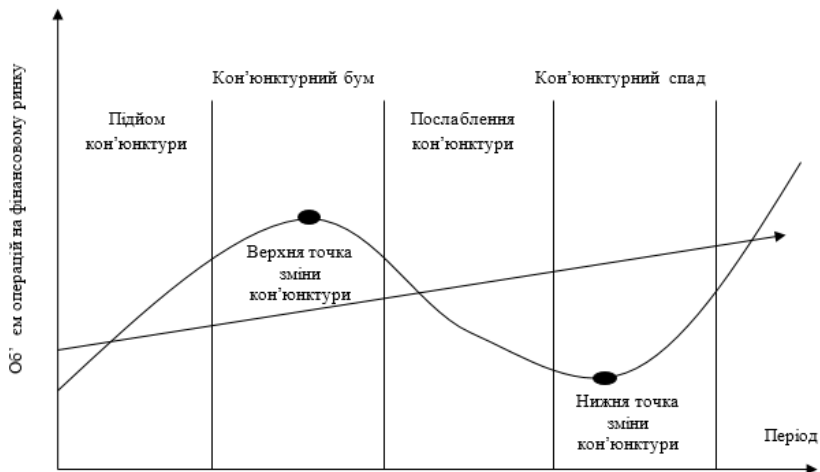

Рис. 3. Стадії зміни кон'юнктури інвестиційного ринку

Підйом кон'юнктури інвестиційного ринку пов'язаний з підвищенням ділової активності в економіці країни. Відбувається збільшення попиту на інвестиційні товари, а також зростання цін на них.

Кон'юнктурний бум пов'язаний з найбільшою активністю на інвестиційному ринку, коли досягається максимальний рівень цін і збільшення доходів інвесторів. Ослаблення кон'юнктури пов'язане зазвичай з економічним спадом в економіці і зниженням інвестиційної активності. Спад кон'юнктури характеризується різким зниженням інвестиційного попиту і переважанням пропозиції.

Інвестиційному ринку притаманний циклічний розвиток, що обумовлює необхідність постійного вивчення його поточної кон'юнктури.

Аби наочно продемонструвати та глибше зрозуміти ситуацію на українському ринку інвестицій, використаємо статистичні методи та проаналізуємо його стан за період з 2010 по 2020 роки.

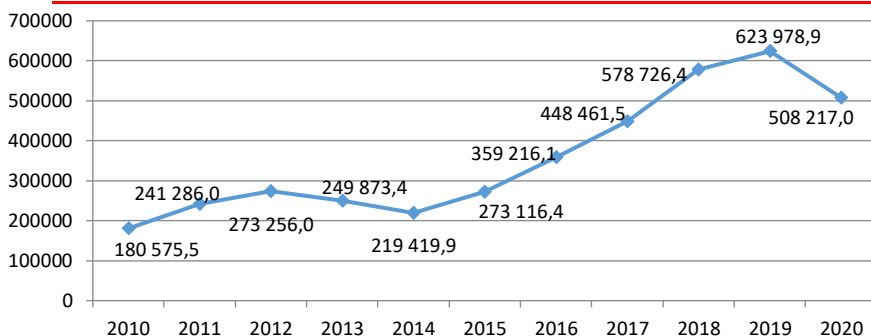

Рис. 4. Динаміка капітальних інвестицій за період 2010-2020 рр. в цілому по Україні

Джерело: побудовано автором на основі офіційних статистичних даних [9].

На рисунку 4 відображено об'єм капітальних інвестицій за кожен рік вказаного періоду. Починаючи з 2010 по 2019 рік, спостерігається тенденція до збільшення вкладених інвестицій, а у 2020 році – спад. Загалом з 2015 року ринок почав стрімко розвиватися. Так, у 2020 році порівняно з 2010 об'єм капітальних інвестицій збільшився на 327641,5 млн. грн. або в 2,8 рази. Тобто щорічно в середньому він зростав на 32754,2 млн. грн. або на 11%.

Також слід зазначити, що за період 2010-2020 рр. щорічний об'єм капітальних інвестицій в середньому складав 359 647,9 млн. грн.. Загальний об'єм інвестицій за окремі роки в середньому відхилявся в ту чи іншу сторону на 147884,8 млн. грн.. Також слід зазначити, коефіцієнт варіації склав 41,1%. Оскільки це значення більше за 33,3%, тому можна сказати, що сукупність є неоднорідною та значення середньої для неї не характерне.

Проаналізуємо структуру інвестиції в економіці України за джерелами фінансування, видами економічної діяльності та видами активів. Вона покаже, з яких видів джерел, до яких видів діяльності та в які активи найбільше та найменше надходить капітальних інвестицій.

Таблиця 1 містить більш конкретизовані частки капітальних інвестицій, відповідно вкладених в матеріальні та нематеріальні види активів. Проаналізувавши її, можна зазначити, що в 2020 році порівняно з 2010 частки окремих активів змінилася, але не глобально.

Зокрема що стосується інвестицій в матеріальні активи, то їх частки в інженерні споруди, машини та обладнання, транспортні засоби збільшилися відповідно на 3,6 в. п., 1,9 в. п. та 3,74 в. п., а частки в житлові та нежитлові будівлі відповідно зменшилися на 7,4 в. п. та 5,1 в. п.. Якщо розглядати структуру інвестицій в нематеріальні активи, то їх частка в програмне забезпечення та бази даних збільшилися на майже на 1 в. п., а

частка в інші нематеріальні активи – зменшилася на 0,4 в. п..

Інвестиційний клімат залежить від інвестиційного потенціалу та інвестиційного ризику. Він характеризується як кількісними показниками так і якісними показниками.

Виходячи з цього можна визначити чинники, які визначають інвестиційний клімат країни та регіону:

- політична стабільність;
- законодавча база;
- рівень ризику інвестиційного ринку;
- наявність власних інвестиційних ресурсів;
- конкурентоспроможність вітчизняних підприємств;
- система оподаткування.

До першої великої групи регіонів увійшло аж 17 областей України, серед яких Луганська, Чернівецька та Закарпатська мають найменший обсяг інвестицій в даній групі, а Хмельницька, Вінницька та Запорізька – найбільший. До другої групи увійшло 5 областей: Донецька, Львівська, Одеська, Полтавська та Харківська. До третьої та четвертої – відповідно Київська та Дніпропетровська. Тобто, загалом по Україні у 2020 році Луганська область мала найменший обсяг капітальних інвестицій, а Дніпропетровська – найбільшу.

Таблиця 1

Структура капітальних інвестицій за видами активів за 2010 та 2020 роки

Види активів	Частки інвестицій, %	
	2010 рік	2020 рік
Інвестиції в матеріальні активи, у тому числі:	96,17	95,10
будівлі житлові	14,26	6,86
будівлі нежитлові	20,58	15,53
інженерні споруди	21,63	25,19
машини, обладнання та інвентар	29,94	31,80
транспортні засоби	6,11	9,85
земля	0,65	0,45
довгострокові біологічні активи рослинництва та тваринництва	1,00	1,03
інші матеріальні активи	2,01	4,38
Інвестиції в нематеріальні активи, у тому числі:	3,83	4,90
права на комерційні позначення, об'єкти промислової власності, авторське право та суміжні з ним права (уключаючи розважальні програми й оригінали літературних і художніх творів), патенти, ліцензії, концесії	2,03	1,65
програмне забезпечення та бази даних	1,55	2,44
Усього	100,00	100,00

Джерело: побудовано автором на основі офіційних статистичних даних [9].

Отже, за отриманими результатами можна зробити висновок, що у 2020 році більшість регіонів України отримали капітальних інвестицій на суму 11 369,602 млн. грн. Також стало ясно, що половина регіонів прийняла капітальних інвестицій на суму менше, ніж 13 025,382 млн. грн., а інша половина – більше. Слід також зазначити, що 25% регіонів отримали капітальних інвестицій на суму менше, ніж 8 142,233 млн. грн., а інші 75% - більше. І нарешті, 75% регіонів прийняли в експлуатацію житлової площі менше, ніж 19 861,789 млн. грн., а інші 25% - більше.

Відповідно до проведеного регресійного аналізу отримали високі коефіцієнти детермінації, за винятком Донецької і Луганської областей. Це означає, що від 72,12 до 97,2% варіативності валового регіонального продукту (параметр Y) пояснюється змінами обсягів капітальних інвестицій в регіонах (параметр X).

Використовуючи отримані рівняння регресії за кожним регіоном, можна розрахувати прогнозоване значення капітальних інвестицій ($X_{пр}$). При цьому в якості параметру Y приймаємо максимальний рівень ВРП у розрахунку на 1 особу, тобто на рівні Полтавської області ($ВРП_{2019} = 134449$ грн/особу). Паралельно з цим вирішується задача з усунення міжрегіональних розбіжностей. Розраховані прогнозні капітальні інвестиції представлені в табл. 2.

Таблиця 2.

Розрахунок прогнозних капітальних інвестицій за регіонами України

Регіони України	Рівняння	Капітальні інвестиції у 2021 р., млн. грн	Прогнозні капітальні інвестиції, млн. грн	Темп приросту, %
Вінницька	$-2452,8418+4,8616X=134449$	13601,513	28159,833	107,03
Волинська	$1780,1458+5,8196X=134449$	9121,58	22796,903	149,92
Дніпропетровська	$12299,2923+1,7317X=134449$	58601,434	70537,453	20,37
Донецька	$21638,6994+0,7037X=134449$	26597,759	160310,218	502,72
Житомирська	$-952,8394+7,4547X=134449$	9270,208	18163,285	95,93
Закарпатська	$2892,4282+5,0844X=134449$	5080,997	25874,552	409,24
Запорізька	$-10263,7011+6,0889X=134449$	15495,04	23766,641	53,38
Івано-Франківська	$-7929,822+5,954X=134449$	6338,028	23913,138	277,30
Київська	$-11107,7656+2,7777X=134449$	32760,002	52401,903	59,96
Кіровоградська	$-8153,1541+9,6769X=134449$	6745,999	14736,347	118,45
Луганська	$9937,3663+1,5699X=134449$	3259,085	79311,825	2333,56
Львівська	$-4007,8111+2,6916X=134449$	23641,491	51440,337	117,58
Миколаївська	$-1640,5832+6,2342X=134449$	9504,884	21829,518	129,67
Одеська	$-4988,9888+3,3318X=134449$	21437,623	41850,648	95,22
Полтавська	$-13002,8261+6,7297X=134449$	25156,889	21910,609	-12,90
Рівненська	$-916,423+7,5863X=134449$	5650,634	17843,405	215,78
Сумська	$-248,8971+8,2285X=134449$	7200,076	16369,678	127,35
Тернопільська	$1341,1847+5,5576X=134449$	7296,821	23950,593	228,23
Харківська	$-8431,7024+3,9831X=134449$	20248,586	35871,734	77,16
Херсонська	$10530,8157+4,4142X=134449$	7199,137	28072,626	289,94
Хмельницька	$-51,3346+5,1725X=134449$	10617,033	26002,965	144,92
Черкаська	$1408,0906+7,1792X=134449$	9079,342	18531,439	104,11

Чернівецька	-12145,3434+13,5123X=134449	3319,516	10848,956	226,82
Чернігівська	1839,5784+7,9181X=134449	7957,105	16747,632	110,47

Таким чином, отримані прогнози значення обсягів капітальних інвестицій, що приведуть до вирівнювання соціально-економічного розвитку регіонів України в окремих областях є цілком досяжними. Наприклад, у Дніпропетровській, Запорізькій і Київській областях для досягнення максимально рівня ВРП необхідно збільшити обсяг капітальних інвестицій відповідно на 20,37%, 53,38% і 59,96%. Майже двічі треба збільшити досліджуваний показник у Одеській і Харківській областях відносно рівня 2020 р., що також є реальним. Проте, є регіони (західні та східні області), які мають низький рівень капітальних інвестицій і для досягнення прогнозованих рівнів треба втричі та більше підвищувати капітальні інвестиції, що потребує проведення ефективної інвестиційної політики.

Досвід багатьох розвинених і прогресивних країн вказує на те, що для стабільного економічного зростання важливо аби щорічно інвестиції становили близько 19-25% від ВВП. Визначимо цю частку для регіонів України (табл. 3).

Таблиця 3

Співвідношення капітальних інвестицій до ВВП по регіонам України
у 2020 році

Регіон	Частка інвестицій у ВВП, %	Регіон	Частка інвестицій у ВВП, %
Вінницька	10,54	Одеська	10,87
Волинська	12,06	Полтавська	13,43
Дніпропетровська	15,01	Рівненська	8,39
Донецька	12,98	Сумська	9,50
Житомирська	10,87	Тернопільська	12,77
Закарпатська	8,29	Харківська	8,18
Запорізька	9,99	Херсонська	11,62
Івано-Франківська	7,31	Хмельницька	12,79
Київська	14,98	Черкаська	8,78
Кіровоградська	9,23	Чернівецька	7,97
Луганська	8,09	Чернігівська	10,20
Львівська	11,03	м. Київ	17,17
Миколаївська	10,28	Україна	12,78

Джерело: побудовано автором на основі офіційних статистичних даних [9]

Як бачимо, отримані розрахунки свідчать про недостатню забезпеченість українського ринку капітальними інвестиціями. По Україні в цілому частка інвестицій в загальному обсязі ВВП у 2020 році склала майже 13%. Досить значний відрив від запропонованих меж. Що стосується ситуації в окремих регіонах, то вона досить відрізняється і це

співвідношення варіюється від 7,3% до 15,01%. Місто Київ звісно випереджає, де це значення склало 17,2%.

Така ситуація може свідчити про небажання вітчизняних інвесторів вкладати гроші в Україні, оскільки інвестиційне середовище для них не достатньо привабливе. Це сталося через відсутність таких умов щодо інвестування, які б гарантували економічну безпеку держави і одночасно забезпечували максимальну близькість інтересів інвесторів і держави.

Дві ключові галузі України (сільське господарство та ІТ) будуть найбільш привабливими для інвесторів. Навіть якщо спалахне нова хвиля пандемії, ці галузі отримають переваги від більшого прагнення до продовольчої безпеки та розвитку ефективного інтернет-бізнесу. Окрім того, пандемія змусила деякі країни звернутися до бізнесу з проханням переглянути свій ланцюг поставок, який за останні десятиліття став дуже залежним від Китаю. Це надає українським компаніям унікальну можливість диверсифікувати ланцюги поставок у таких галузях виробництва як фармацевтична, автомобільна та промислова.

Основні об'єкти для інвестицій:

- сільське господарство, зокрема, промислова обробка та інфраструктура, пов'язана з сільським господарством (порти, елеватори, обладнання), продовжуватимуть розвиватися. Сільське господарство зберігатиме привабливість для світових інвесторів, які прагнуть розширити свій бізнес та вирішити питання продовольчої безпеки;

- ІТ-сектор зберігатиме потенціал. 2019 рік став визначним для сфери ІТ в Україні — були залучені інвестиції на суму понад півмільярда доларів від венчурних компаній. Цей сектор має вигідні умови з позиції державного регулювання, молоду робочу силу та сприятливе географічне положення;

- логістика та будівництво об'єктів логістичної інфраструктури також є привабливими об'єктами для придбання, особливо для поставки товарів роздрібною торгівлю;

- фармацевтична галузь також представлятиме інтерес для інвесторів. Українські фармацевтичні компанії будуть об'єктом для придбання світовими компаніями;

- інвестиції в інфраструктуру триватимуть. Очікується, що українські компанії, які займаються будівництвом та наданням супутніх послуг, стануть потенційними об'єктами придбання;

- виробництво деталей для малого та середнього обладнання. Постачання автозапчастин вже є тією галуззю, що активно розвивається в Західній Україні. Очікуйте тенденцію продовження зростання малого та середнього українського бізнесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кобушко І.М. Стратегія розвитку інвестиційного ринку: теоретичні засади та вітчизняні реалії: монографія / І.М. Кобушко. — Суми: Сумський державний університет, 2012. — 517 с.
2. Денисюк О.М. Аналіз інвестиційного середовища України: сучасні тенденції та перспективи / О.М. Денисюк // Інвестиції: практика та досвід. — 2015. — № 21. — С. 7–11 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.investplan.com.ua/pdf/21_2015/3.pdf.
3. Майорова Т.В. Інвестиційний процес і фінансово-кредитні важелі його активізації в Україні: монографія / Т.В. Майорова. — К.: КНЕУ, 2013. — 332 с.
4. Самотосенкова О. В., Ольвінська Ю. О. Економічна статистика: Навчальний посібник. Видання друге, перероб. та доп. — Одеса : ФОП Гуляєва В. М., 2020. — 276 с.
5. Степаненко С.В. Інвестиційна привабливість регіонів та інноваційна політика в контексті сталого економічного зростання / С.В. Степаненко // Державне будівництво. — 2012. — № 2 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2012-2/doc/2/10.pdf>.
6. Черваньов Д.М. Менеджмент інвестиційної діяльності підприємств / Д.М. Черваньов. — К. : Знання-Прес, 2003. — 622 с.
7. Тесля С. Організаційно-економічний механізм залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України // Формування ринкової економіки в Україні. — 2009. — Вип. 19. — С. 454—459.
8. Долгопалова М.М. Деякі аспекти процесу забезпечення економічної безпеки держави / М.М. Долгопалова // Вісник Запорізького юридичного інституту. — 2010. — № 3. — С. 110—115.
9. www.stat.gov.ua — офіційний сайт Державної статистичної служби України.
10. Статистичне дослідження соціально-економічних і демографічних процесів: Монографія // За заг. ред. к.е.н., доцента Ю.О. Ольвінської. — Київ : ФОП Гуляєва В.М., 2021. — 207 с.

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ВИПУСК 7

Частина I

**Одеса
2021**